

Ibidem.

Tertia erit, Confessarius tenetur scire omnes modos magis ordinarios peccandi contra præcepta Dei, & Ecclesie, cum regulis cognoscendi, quando in illis sit culpa mortalis, vel circumstantia mutans speciem, vel censura, vel reservatio, vel obligatio restituendi. Fundatur in Concilio: Ait enim, Confessarius est iudex, & in Penitentis Sacramento sententiam fert. Et hæc sententia debet esse iusta, & Confessarius non potest dare sententiam iustam nisi cognoscat causam penitentis; id est, omnia peccata, & circumstantias mutantes speciem, quæ mortalia sunt, & hoc non solum in genere, sed etiam in specie. At hæc non potest cognoscere, nisi prius dictorum modorum, & regularum notitiam teneat: ergo ad mentem Concilij talem cognitionem debet habere.

Ibidem.

Quarta conclusio est magni momenti, nempe hæc: Confessarius tenetur scire examinare tum latitudinem, tum profunditatem conscientie penitentis: fundatur in Concilio: Ait enim, Confessarius tenetur cognoscere causam penitentis, sed cognoscere hanc causam est cognoscere latitudinem, & profunditatem conscientie illius quoad peccata mortalia, & circumstantias, & numerum lapsivum autem Confessarius non potest ista cognoscere, nisi examinet: si ergo tenetur cognoscere causam, & non potest sæpè illam cognoscere sine examine, sicut nec Medicus infirmitatem ægroti, nec iudex delicta rei sine examine cognoscere valent: tenebitur omnino scire examinare totam conscientiam penitentis, & hoc ad mentem Concilij. Ergo totum examen Confessarij in autoritate Concilij fundatur est.

Quomodo examen ad Curam animarum à Concilio desumptum sit?
Num. 4.

Sess. 13. ca.
1. R.

INstitutio hujus examinis habetur in Concilio sess. 14. cap. 13.

Conclusiones generales quatuor sunt.

Prima est: Promovendus ad Curam animarum, si non est Sacerdos, tenetur habere illam scientiam, quæ in Sacerdote necessaria est: si est Sacerdos, tenetur scire obligationem quam habet offerendi Sacrificium pro animabus suæ curæ commissis. Hæc conclusio fundatur in Con-

cilio. Ait enim parochum debere Sacerdotis officium exercere; ergo tenetur esse Sacerdos, & habere scientiam illi necessariam: præcipue cum Concilium dicat sessione vigesima secunda, cap. 4. quod nulli beneficii ovibus suis; ergo nisi habeat integrè habilitates, quæ ad onera illius requiruntur.

Secunda conclusio est. Parochus debet examinari super his, de quibus quæritur à Confessario. Est Concilij quod ait parochum esse Ministrum penitentis ovibus suis; ergo illam scientiam tenetur habere, quæ in Confessario necessaria est.

Tertia est. Debet examinari super administratione Sacramentorum. Est Concilij dicentis Parochum illa administrare, & populos docere de vi, & usu illorum, ideo tenetur scire naturam, vim, & usum Sacramentorum, sicut requirit Conc. Prov.

Quarta conclusio est. Examen debet fieri super iis, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: Est Concilij dicentis, talia à parochis explicari debent. Totum igitur examen Parochi in Concilio fundatur est.

Quomodo examen ad beneficia à Concilio desumptum sit. Num. 5.

DE institutione hujus examinis habetur in Concilio sess. 21. cap. 4.
Conclusio unica est talis. In beneficiis debet considerari, an habeant annexum vel ordinem, vel aliquod munus, vel dignitatem; & si habeant, examen juxta scientiam requisitam in ordine, vel munere, vel dignitate fieri debet. Hæc conclusio expressè habetur in Concilio sess. 23. cap. 4. & sess. 24. cap. 12.

De examine Concionatorum.
Num. 6.

INstitutum est sess. 5. cap. 2. & de illo tres sunt conclusiones.

Prima est, Concionator debet examinari super iis, in quibus potest errare; patet ex sine examinis proposito à Concilio sess. 5. cap. 1. extenditur, ut fiat de dogmatibus à Conc. Trid. determinatis, ratio fundatur in Concilio, à quo judicatum est opus esse, talia, ne erraret, determinare.

tam spiritualia, quam corporalia, tam presentia, quam futura, tam nostra, quam omnium proximorum, hic postulatur, & idem est de liberatione ab omnibus malis.

Ibid. & 1. Quare petitio perfecta est? Resp. Quia omnino nihil omittitur, quod peti possit.

Quare perfecta est in verbis? Resp. Singula verba orationis Dominicalis fuerunt in corde, & in ore Christi, Idem in mundo nihil illis dignius esse potest.

De forma, & efficiente orationis Dominicalis.

Num. 4.

Quanam est forma orationis Dominicalis? Respond. Forma est illa, quæ dat esse rebus; & quæ determinat materiam sub tali oratione particulari, ideo forma orationis Dominicalis est ille modus, quo materia illius disposita est.

Quo modo fit hæc determinatio? Resp. Hæc dispositio explicatur his quinque verbis, collectio, divisio, ordo, brevitatis, facilitas.

Quid facit collectio? Resp. Colligit perfectissime omnia petenda nullo penitus omisso.

Quanam efficit divisio? Respondemus. Primò, Oratio Dominicalis dividitur in Proæmium, Orationem, & Conclusionem. Secundò ipsam orationem dividit in septem petitiones.

Quis ordo? Resp. Primò ponitur proæmium. Secundò petitiones. Tertiò conclusio: Inter petitiones talis ordo servatur, tres primæ pertinent ad gloriam Dei, quarum ultimæ ad utilitatem hominum.

Qualis est brevitatis, & facilitas? Resp. Sunt septem verba, ideo magna brevitatis, ac facilitas est.

Quodnam est efficiens hujus orationis? Respondemus. Christus.

Qua occasione illam composuit? Resp. Rogatus à Discipulis ut doceret illos orare.

Hoc confert illi magis dignitatem? Resp. Maximam, ideo summè Deo gratissima est.

De perfectione, & usu hujus orationis.

Num. 5.

Hæc oratio, est perfectissima? Resp. Omnino, quia habet materiam, formam, efficiens, & finem, nempe om-

nes causas suas perfectissime constitutas, ut dictum est.

Quanam debent uti hac oratione? Resp. Omnes homines, quia omnes Dei auxilio egent.

Quando debent uti? Respondi. Quotidie, quia continuo debent Deo gratias agere & ab illo impetrare: Ideo Christus dixit, *Oportet semper orare.*

Quo affectu, dicenda? Resp. Maximo affectu, quia Deus maxime est glorificandus, & nos Dei beneficiis maxime egemus.

Quis modus in usu illius servandus? Resp. Ille qui antea dictus est nempe cum fide, spe, charitate, religione, & aliis jam dictis virtutibus.

Quare intentio habenda? Resp. Glorix Dei, & hominum utilitatis.

Quo nomine dici debet? Resp. In nomine Christi, ac etiam Ecclesiæ.

Quanam fructus ex illius usu proveniunt? Resp. Omnes, qui supra dicti sunt.

Verba hujus orationis debent memoria comprehendere? Resp. Omnino ut dici possint.

Sufficit verba memoria retinere? Resp. Non, sed opus est etiam sententiis, seu sensum verborum animo, & intellectu percipere.

De salutatione Angelica, & de illius usu.

Num. 6.

Quis est finis salutationis Angelicæ? Resp. Honorare B. Virginem, & nobis illius intercessionem impetrare.

Cur dicitur Salutatio Angelica? Resp. Quia continet salutationem quam Angelus B. Virgini fecit.

In quot partes dividitur? Respondemus. In duas, & in prima laudamus Beatam Virginem, & Deo gratias agimus, quod illam omnium caelestium donorum munere cum laverint ipsique Virgini singularem illam gratulamur felicitatem: In secunda rogamus ut apud Deum pro nobis intercedat.

A quo facta est? Resp. Ab Angelo Gabriele, & à S. Elisabeth, & à Matre Ecclesiæ.

Quando dicenda? Resp. Præcipue post orationem Dominicalem.

Cap. 1. n. 1.

& 2.

Cap. 1. n. 2.

Cap. 9. n. 1.

Cap. 8.

Caput. 2.

Cap. 7. n. 4.

Cap. 2.

Cap. 1. n. 1.

Ibidem.

Cap. 5. n. 7.

& 8.

Cap. 5. n. 8.

Die prima Augusti 1651.

Attenta Approbatione D. Leonardi
Griphij, Imprimatur.

F. Desiderius Inquisitor Generalis Me-
diolani.

Guillelmus Vidonus Theologus S. Na-
zarii, pro Illustrissimo D. Cardinali
Archiepiscopo.

Vidit Saccus pro excellentiss. Senatu.

DOCTRINA
CATECH. ROMANI
IN ORATIONEM
DOMINICALEM.

De ordine, materia, & fine huius
tractationis.

SUMMA sancti Evangelij in quot partes di- *In prefat.*
visa est? Respond. Aut Catechisin quatuor, *Num 11.*
nempe in Symbolum Apostolorum, in Sacra-
menta, in Decalogum, & in Orationem Domi-
nicalem.

Quare Catechismus tractationem de oratione ul- *Ex Cat.*
timo loco ponit? Respond. Quia perfectio Christiani ho- *part. 4. c. 3.*
minis precipue in oratione quæ nos unit Deo posita est: *Num 4.*
perfectiorem autem res non in principio, sed in fine acci-
pere solent.

Quis finis hujus tractationis? Resp. Dirigere Parochos, *Cat. part. 4.*
ut veram, & populis accomodatam, de ordine doctrinam *cap. 1. n. 1.*
tradant.

Quænam materia illius? Respond. Vera, & Catholica Do- *Ibidem.*
ctrina, & explicatio de Oratione, precipue Dominicali.

In quot partes dividitur hæc tractatio? Resp. in duas *Part. 4. c. 1.*
principales, quarum prima est de Oratione in genere, se- *& sequ.*
cunda de oratione Dominicali.

Quid considerat Catec. de oratione in generali? Resp. *Ibidem.*
primò, agit de oratione: secundò, de usu illius.

In quot capita potest dividi tract. de oratione in com-
muni? Resp. in sequentia.

1. Exit de nomine, definitione, & divisione orationis.
2. De fine, necessitate, utilitate, & fructu orationis.
3. De materia orationis & de partibus illius.
4. De forma & modo orandi.
5. De efficiente, & motivis ad orandum.
6. De usu orationis, atque preparatione.
7. De oratione Dominicali, & salutatione Angelica.

De Oratione in generali. Cap. 1.

Quid significat hoc nomen Oratio? Resp. Idem quod oratio actio, seu oratoris actio.

Quot modis accipitur Oratio? Resp. Multis: Aliter enim à Grammatico, aliter à Rhetore, aliter à Philosopho, aliter in sacra Scriptura oratio accipi solet.

PAR. 4. c. 8.

Quomodo accipitur à sacra Scriptura? Resp. Accipitur pro illa loquutione: quam homo sive corde, sive ore cum Deo habet.

De definitione Orationis. Num. 1.

Quomodo definitur oratio pro ut modo accepta est? Resp. Habet plures definitiones, sed præcipue sequentes.

Cap. 2.
Num. 4.

Prima est hæc: *Oratio est elevatio, vel ascensus mentis in Deum.* In oratione enim homo per mentem in Deum est elevatus. Et hæc definitio à materia, & forma desumpta est. Illud enim quod elevatur, est mens, vel homo per mentem. Illud, quo elevatur, est ipsa elevatio: sequentes vero definitiones à fine & ab effectu orationis acceptæ sunt.

Catech. c. 1.
n. 3. de Or.
Ibidem,

2. Est hæc: *Oratio est instrumentum necessarium ad id quod operamus, à Deo consequendum.*

Ibidem.

3. Est hæc: *Oratio est optima inæigentia nostra apud Deum interpres.*

Ex Pref. n.
12. & hic
de Or. c. 1.

4. Est talis: *Oratio est optima apud Deum conciliatrix eorum, quibus egemus.*

Catech. hic
c. 3. & seq.

5. Sic: *Oratio est Evangelica actio ad miseriam hominis sollevandam ordinata: Est enim una ex quatuor rebus, vel actionibus, in quibus summa sancti Evangelij posita est.*

De divisione Orationis. Num. 3.

Quomodo dividitur Oratio? Resp. Habet plures divisiones, nempe ex parte efficientis, materię, formę, & finis.

Quomodo dividitur ex parte efficientis? Ref. Sic, alia est mentalis, alia vocalis.

Quomodo ex parte materię? Ref. Sic, Oratio alia est laudis, alia gratiarum actionis: alia impetrationis, alia humilationis, & similibus.

Catech. c. 8.
Cap. 3.

Qua ratione, ex forma? Sic, alia est devota, vel assidua, vel grata Deo, vel publica, vel privata: item alia est meditatio, alia contemplativa, & similia.

Cat. de Or.
c. 2. & seq.

Quo pacto ex fine? Resp. Sic, Oratio alia intendit laudare Deum, alia Sanctos, alia studet impetrare, alia gratias agere, alia veniam peccatorum obtinere, pro illisque Deo satisfacere.

Cat. de or.
c. 3. & seq.*De fine Orationis. Caput 11.*Argum. in
pref. gen.
Num. 12.

Quis est finis Orationis? Resp. illud idem, quod est finis Evangelij.

Quare hoc? Respond. Quia Oratio est una ex quatuor partibus, ut sic dicam, sancti Evangelij, est enim unum ex quatuor contentis in ipso.

Sess. 6. s. 7.

Quis est finis Evangelij? Ref. Ex sacro Conc. Trident. colligitur, quod sit gloria Dei, & Christi, ac vita æterna, id est, Evangelium habet pro fine, ut Deus, & Christus glorificentur, & homines vitam æternam consequantur. Ideo hoc erit finis Orationis.

Quomodo per Orationem datur gloria Deo? Ref. In oratione homines meditantur, contemplantur divinam bonitatem, vitam Christi, beneficia Dei, humanam miseriam, propterea peccata, & sic ad Deum glorificandum, orandum, laudandum excitantur.

Cat. de or.
Cap. 3. v. 1.
2. 3. & c.

Quo pacto oratio deservit ad vitam beatam hominum? Resp. In Oratione petimus à Deo, ut auferat à nobis omnia mala, & concedat omnia bona tum in præsentia, tum in futura vita: in hoc autem beata vita posita est.

De Orat. c.
1. 2. & c.*Quis sit orandus. Num. 2.*Catech. de
Orat. c. 6.
Cap. 6. n. 1

Quis est orandus? Ref. Primò, & principaliter, Deus; secundò, Beata Virgo & Angeli, atque Sancti.

Vnde habetur, quod Deus sit orandus: Resp. ait Catech. primò, ipsa naturæ vis insita in hominum mentibus ita esse sua detestandò Deus hoc præcipit dicens: *Invoca me in die tribulationis: tertio, Quia Deus est primus, & peten-*

Psal. 49. f.
1. Num. 1.

nis fons omnium bonorum, & in quo solo vera felicitas reperitur: quartò, quia oratio est argumentum honoris, & religionis, ideo cum Deus maxime sit colendus, ad illum præcipue oratio est dirigenda.

Cap. 2. n. 2. Ob quem finem, & qua intentione orandus est Deus? Resp. Primò, ut deus gloriam illi: Secundò, ut omnia nobis opportuna per orationem obtineamus.

Capit. 6. Num. 2. 3. 4. & 5. Debemus in oratione recurrere ad B. Virginem? Resp. Omnino, quia ipsa est mater misericordiarum, & fidelis populi advocata.

num. 7. 8. Cap. 5. Num. 8. Quia confidentia ad illam est confugiendum? Resp. Maxime ob multas causas: ipsa enim cum sit mater Dei, plurimum potest apud ipsum: illa est mater gratiarum, mater misericordiarum, & summam voluntatem juvandi humanum genus habet.

Capit. 6. Num. 2. Ibid. n. 3. Debemus confugere ad auxilia Sanctorum, qui in celo sunt, & illis effundere preces? Resp. ait Cat. Piji nulla de hoc est dubitatio.

Eodem modo Deum, & Sanctos imploramus? Resp. Non, ait Cat. sed diverso.

Ibidem. Quænam est hæc diversitas? Respondeo. Ait. Catec. Deum precamur, ut ipse vel bona det, vel liberet à malis: à Sanctis autem petimus, ut nostri patrocinium suscipiant, ut nobis à Deo impetrent ea, quorum indigemus.

Ibid. nu. 3. & 4. Possimus eadem formula uti precando Deum, & Sanctos? Resp. ait. Cat. Dæ sunt formulæ differentes: ad Deum enim proprie dicimus: *Miserere nobis: Adjuva nos. Ad Sanctos: Orate pro nobis.*

Cap. 6. n. 4. Possimus petere à Sanctis, ut nostri misereantur? Resp. ait. Cat. cum sint maxime misericordes, possumus precari eos, ut conditionis nostræ miserti, sua nos apud Deum gratia, & deprecatione juvent.

Ibidem. Effet error tribuere Sanctis quod proprium est Dei? Respond. Effet. ideo Catech. ait, Maxime cavendum est omnibus, ne quod Dei proprium est, e capiam præterea tribuatur.

Ibid. m. Licet ad imaginem alicujus Sancti orationem Dominicam pronuntiare? Resp. Ait. Cat. Licet cum hoc sensus ut

petatur ab illo Sancto, ut secum oret, sibi que postulet ea, quæ in Dominica oratione continentur; & demum ut sui sit interpres, & deprecator apud Deum.

Quid potissimum in oratione erga B. Virginem, & Sanctos facere debemus? Resp. Duo, primò quidem laudibus afficere Sanctos, *id est* merita, victorias, & triumphos illorum celebrare; secundò, petere, ut pro nobis apud Deum intercedant. Primum dat illis honorem, secundum nostram respicit utilitatem.

Per orationem factam Sanctis daturne laus, & gloria Deo? Resp. Ita est, juxta illud: *Laudate Dominum in Sanctis ejus.* Sancti enim victorias de hostibus suis Dei benignitate reportarunt.

Pro quibus orandum sit. Num. 3.

Finis orationis respiciunt tantum propriam orantis utilitatem? Resp. Non, sed ad utilitatem multorum se extendere debet oratio.

Pro quibus orandum est? Resp. Ait. Cat. Pro omnibus sine ulla exceptione, vel inimicitiarum, vel religionis, vel gentis, *id est* etiam pro inimicis, & Hæreticis, Turcis, Iudæis & infidelibus est orandum.

Cur hoc? Resp. Quia omnes dicti proximi sunt, & quia Deus jubet ut proximis diligamus; orare autem pro aliquo officium amoris est. Sequitur quod pro illis orandum sit, juxta illud Apostoli, obsecro fieri orationes pro omnibus hominibus.

Quid debemus petere proximis nostris? Resp. Primò salutem animæ, secundò bona corporis.

Debemus equaliter orare pro omnibus? Resp. Ait. Cat. Apostolus docet, quod primò orandum est pro Pastoribus animarum, secundò, pro Principibus; tertio, pro justis; quartò, pro peccatoribus, sive amicis, sive inimicis etiam infidelibus.

Orandum est pro mortuis, ut ab igne Purgatorii liberentur? Resp. ait. Catech. Apostoli docuerunt, quod ita faciendum sit.

Cur primò pro Pastoribus est orandum? Resp. Quia gerunt curam animarum, & maxime expedit hominum salutem, ut ipsi in eorum ministerio à Deo dirigantur.

Quare secundus locus Principibus datur? Resp. Quare ma-

Cap. 5. Num. 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12.

Cap. 5. n. 1.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Cap. 5. n. 1. 3. 4.

Ibidem.

Ibidem. Num. 2.

Ibidem.

ximè expedit publico bono, ut Principes iusti & pii habeantur.

Ibidem.

Cur pro bonis, & piis orandum? Resp. Quia etiam ipsi egent precibus aliorum, Deo sic disponente, ne superbia cœferantur dum intelligant, se inferiorum, & aliorum precibus indigere.

Ibidem.

Num. 3.

Ibidem.

Quare precari debemus pro calumniantibus, & persecutibus nos? Resp. Quia Christus nos ita docuit, & est opus perfectissimum, & Deo gratissimum.

Cur preces faciendæ pro iis, qui ab Ecclesia alieni sunt, nempe infideles, Idololatræ, Iudæi, Hæretici, atque Schismatici? Res. Ait Car. Quia ex multis Sacræ Scripturæ exemplis habetur, quod preces pro illis factæ maximam vim, si fiant ex animo, habent, ad hoc ut à suis erroribus liberentur, & ad lumen veritatis reducantur.

Ibidem.

Num. 5.

Debetne fieri Oratio etiam pro iis, qui peccant ad mortem? Res. Ait Car. In istis vix quidquam precibus, votisque proficitur: Verumtamen est Christianæ charitatis & precari pro illis, & lacrymis conari, ut Deus illis reddatur placatus.

Ibidem.

Num. 6.

Si etiam pro peccatoribus est rogandum, cur ergo sancti homines in scripturis contra impios utuntur gravibus execrationibus & malorum imprecationibus? Res. Ait Car. Tales imprecationes ex Patrum sententia adhibentur vel contra peccatum, ut salvis hominibus peccati vis intereat, vel ut prædicationes eorum, quæ peccatoribus creatura sunt non evinciant.

De necessitate Orationis. Num. 4.

Cap. n. 2.

Ibidem.

Ibidem.

Ratio est actio necessaria ad salutem? Res. Est.

Vnde provenit hæc necessitas? Res. Car. affert plures rationes.

Prima est, quia de Oratione à Christo præceptum datum fuit, cum dixit: *Operor semper orare*: & Ecclesia cum in illo proœmio orationis Dominicalis ait, *Præceptis salutaribus moniti*: ostendit orationem cum necessitate præcepti à Christo Domino institutam esse. Quod recta ratione factum est, cum inter primas partes S. Evangelij continetur.

Cap. 1. n. 1.

Cap. n. 2.

Secunda, Apostoli docuerunt orationem, ut rem salutis necessariam à Christo traditam esse: & tum ipsi, tum Chri-

stus omnes tum verbo, tum exemplo ad orandi necessitatem assiduitatem adhortati sunt.

Tertia, tali ratione probatur; Deus nihil cuiquam debet, ergo si quid à Deo est obtinendum, illud non ex debitorum iustitiæ, sed ex humilitate precum est impetrandum: Multa autem obtinere à Deo nobis necessarium est, ideo & ipsa oratio necessaria dicenda erit.

Quarta ratio est, quia homo non potest fugere infernum, & obtinere Paradisum, nisi diabolum vincat: sed quidam Demones non possunt vinci, & expelli sine jejuniis, & oratione, ideo oratio necessaria est.

De effectibus Orationis. Num. 5.

Qui sunt effectus Orationis? Respon. Innumeri, sed principales sunt duo, primus, honorate; secundus impetrare.

Quare sunt duo? Res. Quia dux res sunt finis orationis, nempe gloria Dei, & utilitas hominum.

Quis effectus correspondet gloriæ Dei? Res. Honorate.

Quis utilitati hominum? Res. Impetrare.

Quomodo honorate est effectus Orationis? Res. Ait Catech. Oratio est quoddam Religionis, & honoris argumentum: ideo in sacris litteris incenso comparatur.

Quomodo oratione Deum honoramus? Res. Per orationem primò nos Deo subiectos esse profitemur: secundò, bonorum omnium illum autorem esse agnoscimus, & prædicamus: tertio, declaramus non illum solum unicum incoluntis, salutisque nostræ præsidium, atque perfugium habere.

Quare effectus orationis est impetrare? Res. Quia ut ait D. August. Oratio iusti clavis est Cæli: Nam ascendit, inquit, oratio, & descendit Dei miseratio: Licet alta sit terra, altum Cælum, audit tamen Deus hominis linguam, si mundam habeat conscientiam.

Quid impetramus in oratione? Res. Omnia bona, tum animæ, tum corporis: Imò impetramus, ut Deus nobis Spiritum sanctum ducem, & ad prætorum adhibeat: obtineamus Fidei conservationem, incoluntiam, vitiationem pæna-

Cap. de or.

Cap. 1. n. 5.

Ibidem.

Num. 4.

Cap. de or.

Cap. 3. n. 2.

Ex. cap. 2.

Cap. 3.

Et ex

Conc. sess.

6. c. 11. c.

2. n. 1. Ibidem.

n. 2. c. 2. n. 1.

Cap. 2. n.

Cat. de

orat. c. 2.

Num. 2.

Cap. 2. n. 1.

Cap. 5. n. 1.

rum, divinum patrocinium in tentationibus, & ex diabolo victoriam.

Cap. 1. n. 3. Benignitas Dei estne prompta, ut occurrat hominum petitioni? Resp. Ait Catec. Nullus est dubitandi locus: Quia Deus in sacris litteris sæpissimè hoc testatur, ita ut dicat, *Antequam clament, ego exaudiam, adhuc illi loquentibus, ego audiam.* Quod etiam innumeris ex scriptura exemplis manifestè apparet.

Ibidem. Num. 4. Nonne interdum fit, ut quæ petimus à Deo non impetremus? Respond. Ita est, sed sæpè hoc Deus facit ob nostram utilitatem, nempe

Ibidem. Primò, ut alia bona majora, & ampliora nobis concedat.

Ibidem. Secundò, quia quod petimus nec necessarium, nec utile nobis est.

Ibidem. Tertiò quia res postulara supervacanea, & pestifera fortasse nobis sit, juxta illud S. August. *Quadam negat Deus propitius, quæ concedit iratus.*

Ibidem. Quarto, indebitus modus orandi causa esse potest, ut petita non obtineantur. Si quis enim nociva petat, vel ita remisè, & negligenter oret, ut ipsemet non attendat quid dicat; ille verborum sonitus, quia à mente non dirigitur in Deum, oratio dici non potest: ideo nec impetrare dignus erit.

Cap. 2. n. 3. Deus est liberalis in concedendo, quæ diligenter & debito modo postulatur? Respond. ait Catec. Deus justè petentibus multò plus tribuit, quàm ipsi petant: Quod testatur Apostolus in Epist. ad Ephesios; & exemplo filij prodigij demonstratur, cui humiliter pauca petenti multa concessa sunt.

Ibidem. Deus est-ne liberalis tantum in copiosè dando, an etiam in celeriter tribuendo? Resp. ait Catec. Etiam celeriter tribuit, si ira expedit; juxta illud. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus, preparationem cordis eorum audivit auris tua, id est antequam peterent ore, exaudivisti.*

Cap. 2. Num. 4. Nonne Deus aliquando differt concedere, quod postulamus? Respon. Differt ob rationes, quæ antea dictæ sunt.

De utilitate, & de fructibus Orationis.

Num. 6.

Oratio offert aliquam utilitatem? Resp. ait Catec. jucundissimam utilitatem, & ex se fructus parit ubertimos, præcipuè autem, qui sequuntur.

Primus fructus est, quia Deo, ut dictum fuit, cultum, & honorem exhibemus, & oratio est medium, quo Deum colimus, & honoramus.

2. Fructus amplissimus, & jucundissimus est postulata impetrare, ut dictum est.

3. Est, per orationem obtinemus adjutorium Spiritus sancti.

4. Per illam diaboli victores evadimus, ut enim ait S. Hilarius, *contra illum orationum nostrarum hostem certandum est.*

5. Oratio maximum cumulam gaudij nobis affert: necesse est enim illum valde lætari, qui per orationem in Deum, qui est pater omnis gaudij & consolationis, elevatur, illique unitur: ita enim Magi, invento Christo, valde lætati sunt.

6. Orando virtutes animi non solùm exercemus, sed etiam augemus, ita ut oratio quodammodo omnium virtutum mater, & nutrix sit: virtus enim in eo posita est, ut quibus divinæ legi subdatur, oratio autem hominem Deo subdendum facit.

7. Per illam augetur fides, quia cum Deus sit veluti animæ lux, & sol, qui per Orationem in illum elevatur, majore lumine ad veritates fidei cognoscendas illustratur & quò propius accedimus ad Deum, eò perfectius cognoscimus illum.

8. Augetur spes, quia impetratis iis, quæ postulamus, discimus posse non omnia à Deo per humilem orationem obtinere, ob magnam ejus erga nos benignitatem, curam, & providentiam.

9. Augetur etiam charitas, tum quia per orationem elevati in Deum unimur illi, jusque bonitatem, & beneficentiam gustamus & experimur, ideo ejus beneficijs affecti magis ad illum amandum incitatur.

10. Animus noster jejunus, & angustus per exercitationem, & assiduitatem Orationis in desiderio ejus, quod

Cap. 1. n. 1.

Cap. 1. n. 2.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibid. nu. 6.

Ibidem.

Cap. 2. n. 6.

7. 3. & 9.

Ibid. n. 3. 9.

Ibid. n. 9.

petitur, dilatatur, unde fit capax, & dignus ut ampliora à Deo bona obțineantur.

Ibidem.

11. Humilitas per operationem ampliatur: quia per illam cognoscimus, quod ex nobis nihil possumus, omnia autem ex Dei benignitate sperare debemus.

12. Per orationem mereatur vitam æternam.

Sess. 6. c. 31.

13. Per illam possumus facisfacere pro peccatis, & pro penis debitis illis.

Sess. 14. c.

13. pen.

Ca. 2. n. 10.

14. In Oratione cum relinquentes terrena ad Deum accedamus, obtineamus innocentie voluntatem, ut omni labe delictorum nostrorum amputatione purgemur.

Ibidem.

Num. 11.

15. Ira divinæ resistit Orationi: Nihil enim est, quod æquè Deum leniat iratum, aut etiam paratum ad plagas sceleratis inferendas retardet, & revocet à futuro, ac preces piorum hominum, ut de Moyse factæ litteræ testantur.

De materia, & objecto Orationis.

Cap. 111.

Quid est materia orationis? Resp. Materia illius sunt primò subiectum Orationis: *id est*, illud, in quo recipitur Oratio: secundò obiectum illius, id est, illud, circa quod versatur Oratio.

Ex c. 2. n. 4.

Quodnam est subiectum Orationis? Resp. Mens, hæc enim in Oratione elevatur.

Quid per mentem intelligendum est? Potissimum debent intelligi tres potentie animæ rationalis, nempe intellectus, memoria, & voluntas: aliquo tamen modo etiam phantasia, & sensus interior, & irascibilis, & concupiscibilis quia à mente regulantur, & illi deseruiunt, intelligi possunt.

Quomodo dictæ potentie sunt materia, seu subiectum Orationis? Resp. In Oratione intellectus cogitat de Deo, & de rebus ad illum pertinencibus; memoria recordatur illius: voluntas diligit illum: irascibilis odit peccata contra Deum: concupiscibilis delectatur in rebus divinis: phantasia cogitat de vita Christi & de beneficijs Dei: sicque elevatur in Deum, quod est esse subiectum dictæ elevationis, quæ est Oratio.

De

De partibus Orationis. Num. 2.

Quot sunt partes Orationis? Resp. Oratio potest dividì,

Primò, in tres partes quasi integrales, sic. prima præparatio, seu initium Orationis: secunda Oratio, seu medium Orationis: tertia conclusio seu finis illius.

Ex c. 79. & 17.

Secundò, potest dividì ex sancto Paulo in quatuor partes, quæ sunt, Obsecratio, Oratio, Postulatio, Gratiarum actio; quæ à Catechismo ad duas reducantur sequentes.

Cap. 3. n. 1.

Tertiò ex Catechismo potest dividì in duas partes principales quæ sunt petitio, & gratiarum actio, & istæ sunt præcipuæ, partes Orationis.

Ibid. n. 2.

Petitio & gratiarum actio habent eandem materiam? Resp. non, sed diversam, quia gratiarum actio respiciit præterita, petitio vero futura.

Ex cap. 3.

De objecto Orationis. Num. 3.

Quid est obiectum Orationis? Resp. Est illud, circa quod occupatur oratio.

Obiectum potest dici materia? Resp. Obiectum aliud est materiale, aliud formale, & materiale potest dici materia, formale verò aliquo modo ad finem pertinere videtur.

Quodnam est obiectum materiale orationis? Resp. Obiectum remotum sunt personæ, obiectum proximum sunt res vel bona, quæ illis personis considerantur.

Ex ca. 4. 5

Quo? est obiectum formale orationis? Resp. Ista duo, gloria Dei, & vita beata hominum: omnia etiam considerata in oratione ad hæc duo reduci debent.

Arg. ex c. 3

Quenam personæ sunt obiectum materiale orationis? Resp. Primò, Deus: Secundò, B. Virgo, Angeli, & Beati, qui sunt in Cælo: Tertiò, nos ipsi: quatuor, proximi nostri tum vivi, tum mortui qui in Purgatorio sunt.

Cap. 3. & 6.

Quid de Deo considerandum? Resp. Primò, debet considerari ipse Deus cum suis attributis, nempe infinita bonitas, sapientia, potentia, maiestas, misericordia, benignitas, providentia, amor, iustitia, & alia multa, quæ illi conveniunt; secundò, consideranda ejus immensa opera, mundi creatio, gubernatio, conservatio, & alia: tertiò, illius infinita beneficia erga genus humanum.

Cap. 5. n. 7 & 7. n. 3. & 4.

Cap. 7. n. 4. Quid de Christo? Resp. Tota vita Christi, & fingula illius myſteria, paſſio, mors, reſurrectio, meritum, redemptio, decem omnia beneficia in nos collata.

Ex cap. 5. n. 7. & 8. Quid de B. Virgine, & Angelis, & Sanctis? Resp. Primum illorum ſanctiſſimas operationes, merita, & virtutes, prælia, victorias, triumphos, & alia honorificè ab illis geſta: ſecundo, beneficia, patrocinia, interceſſiones, auxilia, & alia nobis, ab illis, vel per illos collata.

Ibidem. Num. 1. 9. & 10. Ad quos homines oratio noſtra ſe debet extendere? Ref. ex S. Paulo ad omnes homines, nempe qui proximi ſunt, ſive viui, ſive defuncti: ideo orandum eſt pro omnibus, ſed præcipue ait Cat. ex ſancto Paulo pro Prælatiſ, Principibus, juſtis inimicis, & aliis, ut diſtum eſt.

Ibidem. Quid conſiderandum de illis? Ref. Sua, & noſtra indigentia, ut petamus à Deo, quæ illis, & nobis neceſſaria, & opportuna ſunt.

Pro quibus gratia agenda ſunt.

Num. 4.

De tra. c. 6. & cap. 5. Num. 7. Quænam eſt materia gratiarum actionis? Ref. Quod pertinet ad perſonas, ſant Deus, humanitas Chriſti, B. Virgo, Angeli, & Sancti. Quod pertinet ad res de illis conſideratas, materia crunt illa omnia, quæ aliquo modo ad illorum gloriam, & honorem agere ſolent.

Hymno Angelico. Arg. ibid. c. 2. n. 1. & ca. 5. n. 7. 8. & cap. 6. Ibidem. Cap. 5. n. 7. Arg. c. 5. n. 7 & 8. Arg. ibid. Eccleſia cenſuit, ne gratias agere Deo de gloria ipſius? Ref. Ita eſt, juxta illud: *Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.*

Gratias nonne aguntur tantum de beneficiis? Ref. Gloria Dei manifeſtata hominibus maximum beneficium eſt.

Omnia, quæ pertinent ad laudem Dei, poſſunt eſſe materia orationis, & gratiarum actionis? Ref. poſſunt.

Idem dicendum de B. Virgine: Angelis, & Sanctis? Ref. Idem.

Habetur-ne ſpecialis obligatio gratias agendi pro beneficiis acceptis? Ref. poſſunt.

Quid eſt beneficium? Ref. Eſt benefactum, ideo omnia facta à Deo, & à Sanctis ex quibus noſtra pendet utilitas, beneficia ſunt.

Quæ ſunt iſta beneficia? Ref. Gloria Dei nobis manifeſtata, imò ipſemet Deus nobis revelatus, creatio, gubernatio, conſervatio mundi, & eorum omnium, quæ in ipſo ſunt

omnia myſteria, & merita vite Chriſti, vita, merita, viuentes, prælia, victoriæ, triumpho, orationes, interceſſiones, patrocinia: B. Virginis, Angelorum, atque Sanctorum: Anima, corpus: Demum omnia bona, quæ à Deo, etiam per ænolos, accepta fuerunt. Hæc, & alia hujusmodi beneficia dicenda ſunt.

De iis qua petenda ſunt. Num. 5.

Cap. 4. Quænam eſt materia petitionis? Ref. Illa, quæ in oratione petuntur: item illi pro quibus aliquid petendum eſt. Quænam in oratione petenda ſunt? Ref. Catec. ait loquendo in generali, ſequentia.

Primum ait, juſta, & honeſta petenda ſunt, ne orantibus dicatur *Nefcitis quid petatis.* Quidquid autem rectè optari, & deſiderari poteſt, petere licet, ideo ubi deſiderium eſt juſtum, ibi petitio juſta eſſe poteſt. *Cap. 4. n. 1.*

Secundo, ait, primum operatum, & deſiderium noſtrum debet eſſe de ſummo, & maximo bono, nempe Deo, qui ſummè, & maxime optari, & diligere debet: ideo ſupra omnia gloria Dei, & deſiderari & peti debet. *Cap. 4. n. 2.*

Tertiò ait Catec. poſt ſummi boni deſiderium, debent optari illa omnia quæ cum Deo maxime nos conjungunt, & omnis noſtra cupiditas debet ſe abſtinere ab iis, quæ nos ſeparant à Deo: vel aliquam cauſam afferunt diſjunctionis ab illo. *Ibidem.*

Quartò ait illa tantum ſunt bona, quæ nos Deo conjungunt: illa mala, quæ nos à Deo diſjunctum: ideo ex hac conjunctione, ac diſjunctione, omnis regula optandi, atque petendi accipi debet. *Ibidem.*

Quintò ait, bona corporalia, quæ vocantur externa, ut fanitas, robur, pulchritudo, divitiæ, honores, & gloria, quia facultatem, ac materiam ſæpe dant peccato, non omnino piè & ſalutariter ſine aliqua conditione peti poſſunt, ideo illorum petitio his finibus præſcribenda eſt, ut neceſſitatis cauſa poſtulentur: Sic enim Jacob, & Salomon poſtularunt. Si dederis mihi panem ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum: & Salomon, *Tribue tantum victui meo neceſſaria.* *Ibid. n. 2.*

Sextò ait, cum Deus benignè ſuppeditat temporalia *Ibid. n. 4.*

homo debeturare, & studere, ne cor suum ad illa nimium tolleret, sed recordari quod ab Apostolo dictum est. *Qui emunt tanquam non possidentes, & qui utuntur hoc mundo tanquam non utantur: præterit enim figura huius mundi.* Item illud, *Divitia si affluant nolite cor apponere.*

Ibidem.

Septimo, ait, Homo debet cogitare, quod fructus tantummodo, & usus bonorum temporalium illi concessus sit: Deus enim illorum omnium Dominus est. Item quod Deus illa nobis concessit, ut nos quoque eadem aliis communicemus, proximis nostris opera misericordie imperitendo.

Ibidem.

Octavo, ait, si valemus, si reliquæ externæ & corporis bonis abundamus, cogitare debemus, ad eum finem illa nobis esse tributa, primo, ut facilius servire possimus, secundo, ut proximis dicta bona commodemus.

*Cap. 4.**Num. 5.**Ibidem.*

Nono ait bona, & ornamenta ingenij, ut artes, atque doctrinam petere licet, sed ea tantum conditione si nobis ad Dei gloriam, & ad nostram salutem profutura sunt.

Decimo ait, Quod omnino, & sine ulla conditione optandum, querendum, & postulandum est, illud est Dei gloria: postea illa omnia, quæ nos Deo conjungere valent, ut fides, timor Dei, amor illius, & alia de quibus in particulari, cum explicabuntur petitiones, dicitur.

*De forma Orationis. Cap. VI.**Cap. 8.**Cap. 8. n. 1.**Ibid. nu. 5.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.**Ibidem.*

Quid est forma Orationis? Resp. Est recta ratio, vel modus, quo in oratione uti debemus.

Expedit habere cognitionem huiusmodi? Resp. ait Cat. maxime refert, ut cognoscatur.

Cur ita expedit? Respond. ait, Quia est oratio bonum sit salutare, tamen nisi rectè adhibeatur, minimè prodest: ideo sæpe homo non consequitur quod petit, quia non bene petit.

Parochi debent docere populum hanc optimam orandi rationem? Resp. ait Cat. Deben.

Quis docuit hanc veram orandi rationem? Resp. Ipsemet Christus.

Quenam est illa? Resp. Hæc, Orandum in spiritu, & veritate. Joan. 4.

Cur hæc oratio optima est? Resp. Quia, ut Christus docuit, placet Deo. Ait enim: *Pater caelestis tales querit qui adorant eum in spiritu, & veritate.* Adorare autem, & orare eodem modo fieri debent. Ioan. 4.

Quanam orant in spiritu, & veritate? Resp. Illi qui orando iacintum, & flagrans animi studium adhibent, id est, illi, qui magno cordis affectu orant.

Quid est orare spiritu? Resp. Est orare non tantum labiis corporis, sed etiam mente, spiritu, animo & affectu: in oratione enim mens ad Deum levari debet. Item orare spiritu est in oratione sequi impulsus Spiritus sancti, qui ad orandum inducit.

Quid est orare in veritate? Resp. Est orare non tantum apparenter, vel externe, vel superficialiter, vel solis labiis sed etiam ex animo, & intimo cordis affectu. Item orare in veritate, est orando verum, & optimum modum adhibere orando pro quibus, quando, & quomodo oportet.

Hæc forma orationis potest convenire vocali, & mentali? Resp. Vtrique convenit.

Quæ oratio melior? Resp. Mentalis primum locum tenet, quia primò convenit illi, ut fiat in spiritu, & veritate: vocalis enim à mentali hoc obtinere solet.

Deus magis audit orationem cordis, vel oris? Resp. ait Cat. cordis, Quia Deus conquirerit de illis qui labiis illum honorant, corde aurem longè ab illo sunt.

*De virtutibus ad orandum requisitis.**Num. 2.*

In quo consistit principaliter forma orationis? Resp. In virtutibus, quæ ad orandum sunt requisitæ, virtutes enim sunt regula, & modus cuiusque bonæ operationis.

Quæ virtutes principaliter in oratione requiruntur? Resp. Illæ quatuor, Fides, pes, Charitas, & Religio. per has enim mens hominis, & ipse homo in Deum elevatur.

Quomodo Fides adjuvat orationem? Resp. Primò intellectus lumine fidei illustratur, & corroboratur, ut possit Dei cognitionem obtinere sine qua impossibile est orare: secundo, Fides dirigit nos, ut cognoscamus ex una parte

Ff 3

nostram miseriam, & infirmitatem, & indulgentiam; ex alia infirmitatem Dei potentiam, bonitatem, & benignitatem erga nos, unde fit, ut animus cupiat, sicut contigit filio prodigo, recedere a suis miseris, & ad Deum elevari, ut divina benignitate consoletur. Demum per fidem homo de Deo, de Christi humanitate, de B. Virgine & Sanctis cognoscit ea, sine quibus oratio esse non potest, ideo ad formam orationis maxime spectat.

Cap. 3. n. 4. Spes quomodo perficit orationem? *Ref.* In oratione quinque sunt gradus: primus est, cognitio boni; secundus desiderium illius; tertius, spes obtinendi; quartus, petitio; quintus, impetratio, post quos debet sequi laus, & gratiarum actio. Fides ergo dat cognitionem boni: Caritas excitat desiderium; spes producit fiduciam obtinendi; & ideo inducit ad petendum, & impetrandum. Demum caritas excitat ad laudandum, & gratias agendum. Hic est primus effectus specialis est effectus adjuvare mentem ut in Deū possit elevari: cum enim ferri in altum difficile, ac laboriosum sit, efficitur, ut humana infirmitas non possit sine auxilio Dei in Deum elevari, quia habitat in altissimis; per spem autem homo divino auxilio inniti potest.

Ibidem. Quid facit caritas? *Resp.* Facit ut diligamus Deum, Sanctos, nos ipsos, & proximos? ideo per talem dilectionem impellit, ut Deo, ac Sanctis laudem & honorem, & gratiarum actionem tribuamus, nobis vetò, ac proximis bona à Deo petamus.

Cap. 3. n. 1. Religio virtus quid facit? *Ref.* Prescribit, & determinat, & regulat actum ipsam orationis dirigendo, ut cum devotione, humilitate, reverentia, assiduitate oremus tum publice, tum private, tum ore, tum corde; Oratio enim proprie religionis actus est.

Quomodo istæ quatuor virtutes perficiunt actum orandi? *Respond.* Quatuor ad orandum requiruntur, sicut & in aliis actionibus: primo, scire orare, nempe quid orandum, quando, pro quibus, quomodo, & similia: secundo posse quæ orare: tertio velle orare: quarto ipsa actualis oratio. Fides ergo dat scire; spes dat posse; Caritas dat velle: Religio ipsam dirigit orationem: Amplius fides elevat intellectum in Deum; spes adjuvat sensum, & carnem, & humane nature infirmitatem per memoriam & recorda-

tionem divini auxilij: Caritas adjuvat & relevat voluntatem; Religio totum hominem dirigit in Deum.

Gratia pertinet ad formam orationis? *Resp.* Pertinet, *Cap. 3. n. 4.* sed reducitur ad charitatem.

De gradibus Orationis. Num. 3.

Oratio habet ne plures gradus? *Resp.* Cat. distin. *Cap. 3.* quærit Orationem in partes, & gradus.

Quæ sunt partes? *Resp.* Petitio, & gratiarum actio, ad *Cap. 3. n. 2.* quas aliæ partes reducuntur.

Quæ reducuntur ad petitionem? *Resp.* Obsecratio, postulatio, & oratio. Et obsecratio est petitio per invocationem rei sacræ, veluti si per merita Christi petatur, & Oratio dicitur petitionem pro seipso; postulatio potest dici petitio pro alijs.

Quæ partes orationis reducuntur ad gratiarum actionem? *Resp.* Laus, adoratio, benedictio, contemplatio, meditatio, & similia. *Cap. 3. Num. 2.*

Quinam sunt gradus Orationis? *Ref.* ait Cat. quatuor sequentes.

Primus, & optimus, & summus preceationis modus, & gradus est ille, quo utuntur homines pii, & iusti, & perfecti, nempe qui præditi sunt fide, spe, caritate, & religione, & cum his virtutibus orant; & quò perfectiores habent has virtutes, eò perfectior illorum oratio erit.

Secundus gradus est illorum, qui non habent gratiam, sed sunt in peccato mortali, & ideo in oratione adhibent fidem, spem, & religionem, sed non charitatem.

Tertius est illorum, qui nondum fidei lucem acceperunt, ideo sine fide, & gratia orant. *Ibid. n. 4. Ibid. n. 3.*

Quartus est eorum, qui sunt impenitentes, & sceleribus scelera cumulant, & tamen eos non pudet petere à Deo veniam peccatorum, in quibus volunt perseverare.

Iusti homines quomodo elevantur in Deum? *Resp.* *Ibid. n. 5.* Primo firmantur in veræ fidei stabili fundamentò, ut Dei potentiam, & bonitatem contemplari possunt. Secundo aliud ponunt spei certissimum fundamentò, & existimantes ex divina promissione se consecuturos divinum auxilium, & alia bona à Deo promissa, si piè, & ex animò à Deo petant. Tertio, Anima per fidem elevata ad Dei cognitionem, per spem in fiduciam divine misericordie

dixit quasi duabus aliis ardentis studio se movet in Deum, ad quem perveniens intimæ charitatis affectu, Deum colit, adorat, veneratur: De acceptis beneficijs gratias agit, & quasi amicus filius charissimo parenti, quid sibi sit opus, non dubitanter exponit. Qui modus orandi. & petendi à sacris litteris dicitur effusio, juxta illud, Effundite coram illo corda vestra.

Cap. 3. n. 4.

Quid significat hæc cordis effusio? Res. Nihil reticere, nihil occultare, sed omnia, quæ in corde sunt magna fiducia, & pietate Deo aperire.

Ibidem.

A quo provenit hæc cordis fiducialis effusio? Res. A Fide, Spe & Charitate, juxta illud S. Augustini, Quod fides credit, spes, & charitas orat.

Ibid. & 5.

Qui sunt mortiferis peccatis oppressi, possunt in Deum mente, & oratione levari? Res. Ait Catec. Tales ea fide, quæ dicitur mortua nituntur se erigere, & ad Deum ascendere: sed propter intermortuas vires, summamque fidei imbecillitatem se altius à terra tollere non possunt. Veruntamen, sua peccata recognoscentes, & eorum conscientia, ac dolore cruciati, humiliter, ac demissè ex illo maxime longinquo loco penitentes, scelerum à Deo veniam, & pacem implorent.

Ibidem.

Oratio discipulorum apud Deum obtinetne locum? Res. Ait Car. Eorum preces à Deo audiuntur, imò verò hujusmodi homines liberalissimè misericors Deus invitat. *Venite*, inquit, *ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* De horum numero fuit ille Publicanus à Deo iustificatus.

Cap. 3. n. 6.

Orationes infidelium, cum sine fide, & charitate fiant à Deo adjuvantur, & exaudiuntur? Res. Ita est, ut exemplo Cornelij Centurionis apparet.

Ibidem.

Qualis debet esse illorum oratio? Res. Ait Cate. Si naturæ ex igno lumine vehementer ad studium, cupiditate inque veritatis excitati, in illaque permanentes summis precibus, ut illam veritatem doceantur, petant, Dei clementia illorum studium non repudiatur.

Cap. 3. n. 7.

Oratio illorum qui in voluntate peccandi perseverant à Deo exauditur? Res. Ait Catec. Non ideo vehementer tales adhortandi sunt, ut verè, & ex animo peniteant, neque ad Deum se convertant.

De causa efficiente Orationis.

Cap. V.

Quodnam est efficiens orationis? Respondemus, Illud *Ex cap. 1.* quod producit actum orationis, vel quod adjuvat ad *num. 1.* productionem.

Quænam producant orationem? Res. Cor, & lingua, *Cap. 8. n. 1.* unde oratio mentalis, & vocalis.

Quomodo cor? Res. Cum intellectus cogitat de Deo, *Ex cap. 5.* de vita Christi, & aliis; ita memoria recordatur voluntas *n. 7. & 8.* delectatur in Deo ut laudet illum, tunc cor dicitur in Deum levati, & ideo orate.

Quomodo lingua? Res. Cum homo ore, & verbis laudet *Cap. 8. s. 1.* Deum, vel deprecatur illum.

De vocali oratione. Num. 2.

Ratio vocalis est utilis, & necessaria? Respondemus, *Cap. 8. n. 2.*

Ait Catec. Habet vocalis oratio propriam utilitatem & necessitatem.

Quænam est orationis vocalis utilitas? Res. Inflammat *Ibidem.* animum & devotionem orantis.

Expedit addere orationi mentali etiam vocalem? Res. *Ibidem.*

Ait Catechismus expedit ob triplicem causam. Prima est quia ex S. Augustino verbis & signis exterioribus potest aliquando excitari, & augeri affectus, & desiderium cordis interni. Secunda est, quia cum in corde excitata est magna pietas, & devotio, æquum est ut ex abundantia cordis os loquatur; & exultante corde lætitia abundant, ut lingua quoque verba proferat exultationis. Tertia est, quia totus homo debet se in cultum Dei declinare, ideo tum anima, tum corpus in eius laudibus se debet occupare.

Oratio tam privata, quam publica debet esse vocalis? *Ibid. & 3.* Res. Privata potest esse vocalis ob rationes jam dictas; Publica autem, quia ad incitandam fidelis populi religionem instituta est, & hoc quia sine officio linguae fieri non potest; merito vocalis esse debet.

De adjuvantibus orationem. Num. 3.

Quodnam adjuvant hominem ad orandum? Respondemus, Omnia, quæcumque sunt in mundo adjuvant hominem, ut rectè ore; præcipue autem adjuvant illum quæ sequuntur.

Primo, Deus, & Angeli, ac Sancti in celo existentes.

Secundo, Ecclesia militans.

Tertio, Virtutes Theologicae, Fides, Spes, Charitas.

Quarto, Omnes sensus hominis, visus, auditus, odoratus, gustus, & tactus.

Quinto, Omnia bona, & mala hominis, tum animæ, tum corporis, æterna, & interna.

Sexto, Eleemosyna, & jejunium adjuvant orationem.

Septimo, Lectio Sacræ Scripturæ, & librorum spiritualium.

Octavo, Omnia entia mundi, Paradisus, Terra, Purgatorium & Infernus.

Cap. 7. n. 4.
¶ 5. Quomodo Deus adjuvat orationem? Res. Ex una parte Deus proponit homini inexplicabiles divitias suæ bonitatis & pulchritudinis: ex alia dat Spiritum adoptionis filiorum Dei, nempe Spiritum Sanctum, qui fit dux, author, & promotor nostræ precationis, in quo clamamus, Abba Pater, & sic Deum devotè oramus.

Cap. 1. n. 2.
¶ 6. 7. n. 4. Christus adjuvat nostram precationem? Res. Quam maximè; Ipse enim ex una parte sua vita, & passione amplissimam meditando materiam præbet; ex alia dat exemplum assidue orandi; Præcipit orationem; Invitat; & provocat nos ad postulandum; Vult, ut in nomine suo petamus; Est advocatus in cælo nostræ petitionis; Docuit nos orare: Adjuvat nos ad bene orandum.

Cap. 5. n. 7.
8. ¶ Cap. 6.
n. 2. 3-4. Quid facit Beata Virgo, Angeli, & Sancti? Respondemus, Etiam ipsa sua vita, suis præliis, victoriis, triumphis, dant materiam meditando; & gratias agendi: Suo exemplo ad orandum nos provocant: Adjuvant nos, ut oremus: Nostras apud Deum offerunt orationes, ut efficaces evadant.

Ca. 1. n. 1. 1. Quid facit Ecclesia militans? Respondemus, Orat pro filiis suis; Continuo publicas, & sæpe solennes proponit orationes, ut excitet filios suos ad orandum: Per Doctores, Concionatores, Scriptores dirigit, & impellit ad orationem: Fideles in persona Ecclesiæ orant; Per Ecclesiam omnium fidelium orationes uniter sunt; Per eandem, fideles invicem de fructu orationum suarum communicant; ideo per illam oratio maximè adjuvatur.

Articulo 6. Quid possunt orationi, virtutes Theologicæ? Res. De hoc dictum est capitulo præcedenti.

Jejunium quid conferat orationi? Respond. Primo corporali jejunio Deus vitia comprimit, mentem in oratione elevat, virtutem, seu fructum orationis largitur, & præmia. Secundo sicut per crapulam, & cibum homo oneratur, & gravior redditur, unde difficillimè potest in Deum levari: ita jejunio & abstinentia à dicto onere sublevatur, unde faciliorem ascensum ad Deum habet.

Quid facit eleemosyna? Res. Ipsa est amicissima orationi: Oratio enim potissimum à charitate perficitur, eleemosyna autem potest filia dici charitatis? Amplius qui bene facit proximo, dignus est, ut impetret, quod à Deo illi beneficiat.

Quare ista tria, oratio, jejunium, & eleemosyna adeo inter se amica, & conjuncta sunt? Res. Quia sunt remedium contra omnia peccata: Oratione enim potissimum satisfacit peccatis contra Deum perpetratis: Jejunio eisdem contra nosmetipsos commissi; & eleemosyna redimit peccata, quæ contra proximum facta sunt.

Quomodo sensus hominis adjuvant orationem? Res. Singuli sensus ordinati sunt ad utendum maximis Dei beneficiis: ideo possunt multis, vel abundare, vel agere si abundant, occasione gratias agendi se egent, hominem impellunt ad petendum: hoc autem est inducere ad orandum: Et idem de corpore dici potest. Si enim caro poritur sanitate, divitiis, cibis, vestibus, filiis, amicis, honoribus, & aliis, debet stimulare ad agendum gratias. Si privatur dictis: debet provocare ad petendum. Ita cum oculus videt tot corpora à Deo propter hominem creata. Auditus percipit sonos, vel audit verba, quæ de Deo, & ejus operibus dicuntur: Gustus, & tactus utuntur cibis, & aliis à Deo datis, debent hominis mentem ad orationem levare: Et idem fieri debet, cum quis legit sacram scripturam, in qua Dei mirabilia proponuntur.

Quomodo mala miseræ nostræ ad orationem nos inducunt? Respondemus, Mala, quæ nos hic premunt, ad Deum nos ire compellunt, ut ab illis obtineamus liberationem.

Quomodo bona faciunt, ut oremus? Res. Beneficia beneficiatio, ut gratias agat, suscendunt.

*Cap. 8. n. 9.**Ibidem.**Ibidem.**Cap. 3. n. 3.**Cap. 1. n. 3.**Cap. 5. n. 5.*

Cap. 3. n. 3.

Quo pacto omnia entia mundi excitant ad orandum? Respondemus. Quia infernus prædicat Dei iustitiam, & potestatem; Purgatorius tum misericordiam, tum iustitiam. Terra hæc nostra, tum misericordiam, tum sapientiam: Paradisus bonitatem, & maiestatem; efficitur, ut ab illis provocetur homo, ut fe erigat ad timendum, laudandum, & deprecandum ipsum Deum. Item cum singula entia mundi sint quædam Dei beneficia, ut cælum, Sol, Luna, astra, ær, nubes, pluviz, venti, aqua & pisces, terra & arboribus, herbæ & animalia, oculi, os, aures, manus, & pedes, divitiæ, sanitas, honor, filij, & alia; beneficia autem postulant, ut gratias agantur benefactori; evincit, ut dicta omnia ad Deum laudandum de præteritis, deprecandum de futuris, nos inducant; hoc autem orate est.

De motiis ad orandum. Num. 4.

Prochi debent entia, ut inducant populos ad orandum? Ref. omnino.

Quomodo hoc præstabit? Resp. Primò docebunt populos, ea quæ pertinent ad orationem: Secundò proponent motiva, quibus populi ad orandum induci possunt.

Quænam sunt ista motiva? Ref. Præcipua sunt quæ sequuntur.

Cap. 1.

Primò, necessitas orationis, sicut antea dictum est.

Cap. 2.

Secundò, Utilitas, & fructus iam explicati.

Tertio facultas, cum tot auxilia ad orandum homini data sint.

Cap. 1. n. 2.

Quartò, Iustitia, quia iustum est, ut in oratione homo Deum colat, illi subiciatur & gratias agat.

Cap. 2. n. 2.

Quintò, Iocunditas, quia res iucundissima est Deo uniri, illi adhærere, illo frui.

Cap. 1. 2. 6.

Sextò, Honestas, quia oratio est actio honestissima, dignissima, angelica, & ideo maxime expetenda.

Cap. 5. n. 1.

Septimò, Præceptum Dei nos obligat ad orandum.

Ibidem.

Octavò, Exempla Christi, & Sanctorum ad illam nos provocant.

Cap. 1. n. 4.

Nonò, Oratio, & mones fugat, superat tentationes.

Cap. 2. n. 6.

Decimò, Oratio omnes virtutes fovet, ac nutrit, vitiaque contundit, ac reprimat.

Vndecimò, Oratio fores Cæli aperit, & potest mereri vitam æternam. *Cap. 2. n. 2.*

Duodecimò, Est res Deo gratissima, & quæ Deum propitium nobis reddere valet. Hæc & alia multa motiva sunt. *Cap. 2. n. 1.*

De usu orationis. Cap. 11.

VSus orationis distinguitur ab oratione? Resp. Sicut aliud est panis, aliud usus illius, ita aliud est oratio, aliud usus orationis. *Cap. 11.*

Quid est usus rei? Resp. Est applicatio illius ad debitum finem.

Vius potest esse bonus, & malus? Resp. Potest.

Quando usus est bonus? Resp. Quando res applicatur ad legitimum, & verum finem, & dicta applicatio sit debito modo.

Quando usus est malus? Ref. Quando res vel non applicatur ad debitum finem, vel si applicatur ad illum, non sic debito modo.

Ad quem finem dirigenda est oratio? Resp. Primò ad gloriam Dei, Secundò ad virtuosam hominum utilitatem, ut antea dictum est. *Cap. 2.*

Quinam est debitus modus dirigendi orationem ad dictum finem? Respond. Hic modus a quibusdam virtutibus determinatur.

*De virtutibus ad usum orationis requisitis.**Num. 2.*

Quibus virtutibus dirigitur homo ad bonum usum orationis? Resp. Sicut per fidem, spem, & charitatem forma & essentia perficitur orationis; ita per iustitiam, temperantiam, fortitudinem, & prudentiam, dirigitur bonus usus illius.

Quid determinat iustitia de usu orationis? Ref. Determinat iustissimum esse, ut homo frequentissime per orationem Deum colat, illi gratias agat, hæc Dei beneficia, vitam Christi, B. Virginis, & Sanctorum consideret, atque meditetur. Ster, oret pro omnibus proximis suis, tam vivis quam defunctis. *Cap. 1. m.*

Quid docet temperantia? Respond. Abstinentum esse à vitis, à voluptatibus, à crapula, vel ebrietate, ab otio, à nimio somno à superfluis occupationibus, & aliis, quæ hominem ab orando retrahere: vel certe difficiliorem *Cap. 2. n. 1.*

Cap. 3. n. 4.

illi reddere orationem valent.

Quid facit fortitudo? Resp. proponit innitendum esse divino auxilio, ut illo adjuvi possimus omnes tentationes, difficultates, recitencias, quæ in orando reperiuntur superare.

Ex cap. 1. C.

Quid facit prudentia? Resp. Determinat tempus, locum, & modum orandi: docet quis orandus, quid, & pro quibus orandum: Demum omnia, quæ ad orandam pertinent rectè disponit.

Dicitur quatuor virtutes quomodo disponunt usum orationem: Iustitia enim antecedit illamque illi orationis finem, & obiectum ostendat: Prudentia sequitur, ut tanquam gubernator navis, vel auriga cursum orationis regat, ac moderetur: Dux removeat impedimenta: temperantia enim quasi à sinistris removeat voluptuosa: quæ impediunt: Fortitudo quasi à dextris superat laboriosa, atque ita dictis virtutibus usus orationis perficitur, & completur.

De bono, & malo usu orationis. Num. 3.

Quis est bonus usus orationis? Resp. Ille, quo consequimur finem illius, id est gloriam Dei, & virtuosam horum utilitatem.

Quando erit hic bonus usus? Resp. Cum jam dictis virtutibus oratio fiet.

Quando erit malus usus? Resp. Quando aliqua dictarum virtutum abest.

In quor partes potest dividi usus orationis? Resp. In tres, quarum prima dicitur initium, seu præparatio: Secunda medium, seu oratio: Tertia finis, seu conclusio.

Valde expedit, ut oratio bonum habeat initium? Resp. Ita est, juxta illud, *Dimidium facti, qui bene capit habet, & prudentia ita faciendum docet.*

Præparatio requiritur ad orationem? Resp. Omnino, Adiones enim eminentes, dignissimæ, & nobilissimæ, qualis est oratio, sine præparatione esse non debent: ideo in Eccl. habetur. *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum.*

Iecl. 18.

Quando quis in oratione dicitur tentare Deum? Resp. Ait Catech. Tentat Deum, qui cum bene orat, male agit, & tam loquatur cum Deo, à precibus animus ejus aberrat, præcipue si voluntariè, & ex negligentia id fiat.

De præparatione ad orationem. Num. 4.

In quo consistit præparatio ad orationem? Respond. In duobus, quorum primum est, ut amoveantur ea quæ impediunt orationem, vel fructus, & effectus illius: Secundum est ut illa procurentur, quæ orationem adjuvant, & fructuosam reddunt.

Ex. cap. 7.

Quænam sunt impedimenta orationis, vel fructus illius? Respond. Ait Catech. Sequentia scelera maxime obstant, quominus postulationi nostræ concedantur, quæ petimus.

Cap. 7. nu. 2.

Primo credes, crudelitas, violentia manuum; Deus enim ait, *Avertam oculos meos ab oratione illorum, quarum manus sanguine plena sunt.*

Esais. c. 1. C. 59.

Secundo, Ira & dissidium seu contentio, & rixa, magnopere impediunt, ne preces audiantur: Ideo Apostolus ait: *Volo vos orare in omni loco levantés puras manus sine ira, & disceptatione.*

Gal. c. 7. num. 2. 1-Tim. 2.

Tercio, qui nolunt injurias remittere, & reconciliari proximo suo: sicut nolunt remittere hominibus, sic nec Deus illis remittet, vel benefacere vult.

Cap. 7. n. 1.

Quarto, illis, qui sunt duri & inhumani egenibus, qui que oburant antem suam ad clamorem pauperis, & ipsi clamabant & non exaudientur.

Ibidem.

Quinto superbia maximum impedimentum est, juxta illud, *Superbis Deus resistit, humilibus autem dat gratiam.*

Ibidem.

Sexto, si quis contemnat audire verbum Dei, Deus contemnet audire verbum illius, quia scriptum est, *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis:* Hæc vitia, & impedimenta ab oratione sunt removenda.

Quænam adjuvant orantem, ut cum fructu, & utiliter oret? Resp. Ait Catech. Sequentia:

Cap. 7.

Primus gradus ad orationem erit verè humilis ac demissus animus.

Cap. 7. n. 1.

Secundus, suorum scelerum recognitio, ita ut quis

Ibidem.

intelligat, se non solum non esse dignum, ut impetret: Sed neque, ut in conspectum Dei veniat oraturus: Quod ex Publicano, & Magdalena, & Filio prodigo apparet; Et idem sacre literæ testantur juxta illud *Respexit in orationem humilium, & Oratio humilientis se nobis penetrabit.*

Cap. 7. n. 1. Tertiò, Est dolor, & contritio peccatorum: vel saltem dolor, & displicentia, quod quis non possit de peccatis dolere: & hoc in orante valde desideratur, quia peccatum impedit fructum orationis, Contritio autem tollit peccatum.

Cap. 2. n. 7. Quarto, Maxime disponit ad orandum cognitio, & consideratio, tum potentie, tum misericordie Dei: Potentie ut sciamus, quod potest nobis benefacere: Misericordie, quod sit propensus ad beneficiendum: & fides ad hanc cognitionem adjuvat nos.

Cap. 1. n. 3. Quintò, Valde adjuvat orationem cognitio, & consideratio nostræ infirmitatis, miserie, & indigentie: Miserie, ut sciamus quibus malis abundemus: Infirmitatis, ut cognoscamus non esse in nostra potestate, ut nos à dictis malis liberemus.

Cap. 7. n. 3. Sextò, Maxime præparat ad orandum, & ad impetrandum quod petimus, stabilis, ac firma fides, certaque spes, quod Deus semper paratus sit ad præstandum, quod petimus, si ita expedit, & si nos quoque rectè petamus.

Cap. 7. n. 8. Septimò, Filialis affectus erga Deum considerando quod Pater noster vult appellari, multum prodest, ut mens nostra erigatur in Deum.

Cap. 8. n. 9. Octavo, Mortificatio carnis, abstinentia, & jejunium præparant ad orationem.

Ibidem. Nonò, Contemptus sui, & rerum temporalium hominem valde liberum & expeditum faciunt, ut in Deum possit elevari.

Cap. 7. n. 6. Decimò, Oblivio injuriarum, & benevolentia, ac benefica voluntas in proximos, ait Catech. imprimis est necessaria ad impetrandum. Hæc de oratione in generali.

De

De oratione Dominicali & Salutatione Angelica.

Cap. V. 1. 1.

Quid considerandum de oratione Dominicali? Ref. *Cap. 9. n. 1.*
Nomen, definitio, causa, divisio, & usus.

Quod est nomen hujus orationis? Respond. Dicitur *Pater noster*, quia tale est initium ipsius. Vocatur etiam *Oratio Dominicalis*, quia à Domino nostro Iesu Christo facta est.

Quomodo definitur? Resp. Sic. *Est formula Christiana precationis à Christo Domino instituta.*

De causa finali orationis Dominicalis.

Num. 2.

Quis est finis orationis Dominicalis? Respon. Summa *Cap. 2.*
gloria Dei, & perfecta utilitas hominum.

Quomodo finis illius est gloria Dei? Resp. Omnis oratio, ut dictum est, habet pro fine gloriam Dei: ideo etiam hæc, sed additur quod in hac gloria Dei postulatur.

Unde habetur quod summa Dei gloria sit finis illius? Respon. Ex tribus potissimum primis petitionibus, in quibus ante omnia petitur gloria Dei: sed præcipue hoc habetur ex illis verbis, *Sicut in celo & in terra*, ubi petimus talem Dei gloriam in terra, qualis in celo est: Ibi autem perfectissima gloria est.

Quomodo habet pro fine perfectam hominum utilitatem? Respon. Quia petit, non uni tantum homini, sed omnibus hominibus concessionem omnium bonorum & liberationem ab omnibus malis animæ, & corporis in hac, & alia vita.

Quis effectus hujus orationis? Respon. Primò gratias agere ex una parte, & petere ex alia. Item honorare, & impetrare, ut antea dictum est.

De causa materiali orationis Dominicalis.

Num. 3.

Quamnam est materia hujus orationis? Respon. Tria continent ad materiam illius: Primò res ipse, quas petimus: Secundo ipse petitiones: Tertiò verba quibus petimus: quæ omnia supra quam dici potest dignissima, & amplissima sunt.

Quam perfectionem habet hæc oratio respectu eorum quæ petimus? Respon. Omnia bona tam divina quam humana,

Gg

Secunda, Concionator debet examinari super doctrina, de qua populi sunt etudiendi, & præcipue de illa, quæ à Concil. Trident. proposita est. Habetur ex Concilio, ut modo dictum est.

Tertia, Examen debet fieri circa modum docendi: Ex Concilio habetur ibidem.

Conclusio.

OTum igitur examen à Concilio Provinciali Mediolanensi propositum, & hic explicatum in Sacro Concilio Tridentino fundatum est: ideo secundum hanc formulam ab examinadoribus fieri debet. Et Examinandi, cum ad aliquod munus promoveri debent, ante omnia opus est, ut scientiam, quæ hic proposita est, studeant obtinere: quod si cognoverint se illam non habere, etiamsi alia multa sciant, tamen sibi debent persuadere, non posse tuto conscientia ad illud munus promoveri, existimabuntque rectius fieri, si scientiam à sacro Concilio requisitam plenè possideant quàm si non solum hanc, sed alia multa superficialiter attingant. Et hæc de examine dicta sufficiant.

DOCTRINA CATECHISMI ROMANI

I N

ORATIONEM DOMINICALEM;

FIDELITER COLLECTA, DISTINGTA,
& ubi opus est explicata

PER IOANNEM BELLARINUM,
Clericum Reg. Congreg. S. Pauli.

Ibidem. Cur sic? Ref. Quia oratio Dominicalis est veluti supplicatio, qua à Deo petimus beneficia: & B. Virgo nostra est advocata: ideo talis supplicatio in manibus ejus est porrigenda, ut facilius quod petitur obtineatur.

Ibidem. Homines debent saepe recurrere ad intercessionem B. Virginis: Ref. Ait Cat. Assidue misericordiae matrem invocare debemus, cujus & præstantissima merita apud Deum esse, & summam voluntatem juvandi humanum genus: nemo nisi impie & nefarie dubitare potest.

De virtute spei in oratione Dominicali considerata.

Num. 7.

In præf. n. 11. Ad quam virtutem præcipue pertinet oratio Dominicalis? Resp. Ad spem.

Ibid. Arg. Debet his aliqua considerari de spe: Ref. Expedi gratiam dicitur orationis.

Quid est spes? Ref. Potest habere varias descriptiones, sed præcipue sequentes.

Prima, Spes est virtus elevans affectum hominis ad Deum ut summum bonum adipiscendum.

Ex cap. 3. Num. 3. Secunda, Spes est virtus, qua innitimur auxilio Dei, ut ad Deum accedamus.

Ibidem. Arg. Ibid. Tertia, Spes est quasi dextera ala orationis, Fides enim est veluti sinistra, his enim duabus alis mens hominis elevatur in Deum.

Quarta, Spes est veluti manus utens clave cali, id est, oratione ad aperendum illud.

Ibidem. & cap. 1. n. 2. Quinta, Spes est veluti nutritrix iusti desiderii: Desiderium enim maxime spe nutritur.

Sexta, Spes est veluti mater petitionis: Illa enim tantum petimus quæ obtinere speramus.

Septima, Spes est veluti magistra orationis Dominicalis, qua per spem docemur, qua ratione nos in dicta oratione exercitamus.

Octava, Spes est verum refugium humanae miseriae, & infirmitatis.

Quis est finis spei? Respond. Gloria Dei, utilitas hominum.

Quomodo gloria Dei? Resp. Quia per spem glorificatur Dei potentia, & misericordia.

Qua ratione? Respond. Homo per spem sperat. Primò

quod Deus possit illum adjuvare, & sic potentiam honorat: Secundo quod velit, & sic Dei misericordia glorificatur.

Quo pacto utilitas hominum? Respond. Per spem homo impetrat à Deo, quæ petit, & sic ejus miseria, & infirmitas sublevarur per Dei potentiam, atque misericordiam.

Fideles debentne magna spe, & fiducia recitare orationem Dominicalem? Resp. Debent maxima.

Cur hoc? Ref. Quia Christus ita docuit, & præcepit.

De motivis ad usum orationis Dominicalis.

Num. 8.

Quibus motivis fideles possunt induci ad devotum, & frequentem usum orationis Dominicalis, & Angelicæ Salutationis? Resp. Sequentibus, *Facilitas.*

Brevissima est, ideo facilis.

In nomine, & persona Christi pronunciatur.

Spiritus sanctus interior nos adjuvat, ut rectè illam proferamus. *Incanditas*

Ecclesia tum triumphans, tum militans nobiscum unitur, & nos adjuvat.

Res jucundissima est frui Deo: uniti illi, loqui cum illo.

Filio sapienti maxime jucundum est patris erga se experiri benignitatem.

Iustum est Deo honorem à Christo institutum exhibere.

Iustissimum, Deo pro acceptis beneficiis gratias agere. *Injustitia.*

Iustissimum, creaturas subdi creatori, & filies patri, *Necessitas.*

Christus hujus orationis præcipit usum. *Utilitas.*

Sine illa non possumus à multis malis, & miserijs liberari.

Sine illa plurima beneficia à Deo non licet impetrare.

Hæc Oratio clavis est cæli, quia per illam cælum nobis aperitur.

Hæc Deum iratum placat, nobisque illum propitium reddit.